

14, 24, 10. M. 11, 138. MBh. 3, 669. 4, 1354. HARIV. 10631. R. 3, 4, 33. PAÑKAT. I, 429. ÇĀK. 6. RAGH. 12, 403. DEV. 9, 27. m.: सारिं (सारि?) गृह्णीष्व कार्मुकम् R. 1, 42, 3. Am Ende eines adj. comp. f. आ MBh. 4, 1241. CRUT. 33. ein bogenförmiges Werkzeug: पिञ्जनं विरुननं च तूलस्योदन-कार्मुकम् H. 912. — Vgl. सुरकार्मुक.

कार्मुकभृत् (का + भृत्) m. der Schütze (im Thierkreise) Ind. St. 2, 260. 282.

कार्मुकाय् (von 2. कार्मुक), कार्मुकायते einen Bogen darstellen: धूरस्याः कार्मुकायते ÇĀNGĀRAT. 13.

कार्मुकिन् (von 1. कार्मुक) adj. mit einem Bogen bewaffnet R. 3, 53, 12.

कार्य (von 1. कर्) P. 3, 1, 120. 124. Vop. 26, 7, 19. 1) adj. a) faciendus mit allen unter 1. कर् angegebenen Färbungen der Bedeutung: कृतस्य कार्यास्य च AV. 3, 24, 5. यजमानेन खलु वै तत्कार्यम् TS. 1, 7, 1, 6. 2, 2, 4, 7. वासिष्ठो ब्रह्मा कार्यः 3, 5, 2, 1. चरः कार्यः 5, 5, 4, 5. 6, 3, 4, 8. श्रपश्यदात्मना कार्यं दमपत्याः स्वयंवरम् N. 2, 7. कार्या सैकतलीनकुंसमिश्रुना स्नेतोवृक्षा मालिनी (auf einem Bilde) ÇĀK. 144. सीमात्कास्यात्कार्या प्रक्षाः JĀG. 1, 296. कार्यं पिण्डनिर्वपणं मुतेः M. 3, 248. 279. नास्य कार्या ऽग्निस्त्वारो न च कार्यादक्रिया 5, 69. 121. 140. 147. न कार्यः सधमस्त्वया Hip. 4, 44. R. 1, 2, 33. 12, 15. नात्र शङ्का त्वया कार्या N. 24, 34. सद्धर्मचारिणं प्रति न वया मन्युः कार्यः ÇĀK. 111, 13. यादृशा धनिभिः कार्या व्यवहारेषु सान्निषाः M. 8, 61. 65. दण्डः कार्यः eine Strafe ist zu verhängen 276. 285. यदाह वचनं सम्यगेतत्कार्यम् Viçv. 10, 5. JĀG. 1, 77. अस्वतन्त्राः स्त्रियः कार्याः पुरुषैः M. 9, 2. त्रयाणामुदकं कार्यम् ist eine Wasserspende darzubringen 9, 186. 11, 182. यथा द्रगनन्यसदृशान्विधामि तथा कार्यम् PAÑKAT. 4, 25. superl. कार्यतम was vor Allem zu thun ist: तन्मे कार्यतमं कार्यम् MBh. in BENF. Chr. 13, 30. तद्वै कार्यतमं मतम् R. 5, 77, 16. एतत्कार्यतमं सताम् MBh. 13, 1837. Im letzten Beispiele subst. die wichtigste Obliegenheit. — b) was hervorgebracht wird: यदि रसः कार्यः स्यात्तदा विभावादिज्ञान-कारणाक एव स्यात् SĀH. D. 29, 8. 31, 7. — 2) n. a) Obliegenheit, Vorhaben, Geschäft, Beschäftigung, Angelegenheit, Sache, gerichtliche Sache: किं कार्यं मयि was ist meine Obliegenheit? MBh. 1, 7697. एतद्धि परमं नार्याः कार्यं लोके सनातनम् । प्राणानपि परित्यज्य यद्वर्तुहिमाचरेत् ॥ BRĀHMAN. 2, 4. कार्यं विज्ञानता M. 3, 80. आरभेत ततः कार्यम् 9, 299. साधयेत्कार्यमात्मनः 7, 173. HIT. I, 1. उद्यमेन हि सिध्यति कार्याणि न मनोरथैः HIT. Pr. 35. Vid. 175. मत्कार्यमुपास्थितम् N. 8, 10. नित्यं तस्मिन्समाश्रितः कार्याणि नितिपेत् M. 7, 59. तीक्ष्णश्चैव मृदुश्च स्यात्कार्यं वीक्ष्य मही-पतिः 140. 161. कार्यं सो ऽवेक्ष्य शक्तिं च देशकालौ च तत्त्वतः 10. कार्याणि चित्तयेत् 221. चित्तयामास तत्कार्यं सुमहत्कार्यं प्रति N. 8, 2. 2, 6. संपश्येत् M. 8, 10. कार्यदर्शन 9, 23. कार्यतप 7, 141. कार्यविनिर्णय 8, 8. 1, 114. कार्यनिर्णय KĀTJ. in VJAYAHĀRAT. 2, 14. कार्यानुशासन ÇĀK. Ch. 93, 3. कार्यपरिच्छेद HIT. 32, 22. कार्यविपत्ति 1, 23. कार्यकालेषु साहाय्यं मे करिष्यथ R. 1, 30, 12. कार्यगौरव N. 20, 22. अन्यकार्यातिपात ÇĀK. 7, 10. एतत्कार्या-त्मणा केषांचिदालस्यवचनम् HIT. 6, 9. AK. 3, 4, 1, 17. कार्यकुशल in Geschäften gewandt BUĀRIP. im ÇKDr. कार्याणि कार्यणाम् M. 8, 2. 9, 231. आताः सर्वेषु वर्षेषु कार्याः कार्येषु सान्निषाः 8, 63. नेत्पादपेत्स्वयं कार्यं राजा der König erhebe nicht selbst einen Process 43. यस्त्वधर्मेण कार्याणि मोहात्कुर्यान्नराधिपः ungerecht entscheiden 174. अमात्याः प्राड्विको वा दत्कुर्युः कार्यमन्यथा 9, 234. तदुच्यतां कार्यम् (spricht der Richter) MĀKĀH.

140, 5. तत्कार्यं कथय 139, 22. गृहकार्येषु M. 3, 150. धर्मकार्याणि 9, 28. 76. 86. स्त्रीकार्यं 10, 47. ज्ञाति° 11, 137. पौर°, मातृ°, गुरु° R. 1, 77, 23. 23. राज° 7, 2. Vid. 13. चर्म° Lederarbeit M. 10, 49. देव°, पितृ° eine Cere- monie zu Ehren der Götter, der Manen 3, 203. मित्रकार्य Freundschafts- dienst R. 6, 107, 12. कार्यम् mit dem instr.: न भूम्या कार्यमस्माकम् es ist uns nicht um die Erde zu thun 1, 13, 50. तद्विद्योगान्न मे कार्यं जीवितेन मुखेन वा 2, 21, 26. PAÑKAT. III, 181. 138, 23. न सखि चतुलप्रेम्णा कार्यं पु- नर्दयितेन मे ich will nichts mehr von ihm wissen AMAR. 71. Vid. 307. तूणेन कार्यं भवतीश्वर्याणाम् die Fürsten machen von einem Grashalm Gebrauch PAÑKAT. I, 81. Vgl. eine vollkommen entsprechende Construc- tion mit अर्थ und किम् unter अर्थ 6 und 1. क 1; s. auch u. 1. कर् 12. — b) eine grammatische Operation: असक्याय आदाविव अत इव कार्यं स्यात् P. 4, 1, 21, Sch. परस्य विधोयमानं कार्यम् 54, Sch. 33, Sch. जसाधारे कार्यं 32, Sch. Vop. 8, 112. im Gegens. zu प्रयोग P. 1, 1, 9, Sch. — c) Wir- kung: निपकर्ताय करणं रसादोपास्तु कारणात् । कार्यमारोग्यमेवैकम् Suçr. 2, 502, 4. fg. MBh. 12, 13606. COLEBR. Misc. Ess. I, 266. 407. 408. SĀH- KĀJAK. 8. 9. 14. 15. 32. 43. VEDĀNTAS. in BENF. Chr. 207, 22. P. 5, 2, 81, Sch. H. 353. MADHUS. in Ind. St. 1, 23, 16. 19. — d) Absicht, Zweck H. 1514. an. 2, 349. MED. j. 10. किमागमनकार्यं ते Viçv. 8, 15. पशूणां हरणे शस्त्राणामौषधस्य च । कालमासाद्य कार्यं च दण्डं राज्ञा प्रकल्पयेत् ॥ M. 8, 324. 9, 293. केन कार्येण संप्राप्ता Hip. 4, 27. युद्धकार्यं न विद्यते R. 6, 82, 9. कस्मैचित्कार्याणिञ्चार्थमाणा वर्णाः Vop. 1, 2. किं कार्यम् zu welchem End- zweck? weshalb? 5, 36. — e) Grund H. an. MED. — f) the denouement of a drama WILS. — 3) f. कार्या Name einer Pflanze, = कारी, कारिका RĀGĀN. im ÇKDr. — Vgl. यकार्य.

कार्यकार् (कार्य + कर्) adj. eine Wirkung hervorbringend, wirksam: अति° Suçr. 2, 202, 10.

कार्यकारण (कार्य + का°) n. sg. Zweck und Veranlassung PAÑKAT. I, 462. अत्यादेरो भवेद्यत्र कार्यकारणवर्जितः । तत्र शङ्का प्रकर्तव्या परिणामे सुखावका ॥ 463. कार्यकारणापेक्षयापसरणं क्रियते बुधेः 152, 22. eine be- stimmte Absicht als Grund: कार्यकारणतम् in einer bestimmten Absicht HIT. I, 33.

कार्यचित्तक (का° + चि°) adj. subst. der für die Geschäfte sorgt, Ge- schäftsführer JĀG. 2, 191.

कार्यत्व (von कार्य) n. das Wirkung-Sein, das Verhältniss der Wirkung, des Hervorgebrachten BUĀG. P. 3, 26, 26. SĀH. D. 30, 18. 19. 31, 8.

कार्यपुट (कार्य + पुट) m. ein Mann der Unnützes betreibt (अनर्थकार्); ein verdrehter Mensch (उन्मत्त); ein unverschämter Mensch (तपण) H. an. 4, 58. MED. t. 58. HĀR. 241. Viçva im ÇKDr. Statt तपण hat die Calc. Ausg. der MED. कृपण, ÇKDr. aber तपण.

कार्यप्रद्वेष (कार्य + प्र°) m. Abscheu vor Beschäftigung, Trägheit RĀ- GĀN. im ÇKDr.

कार्यप्रेष्य (कार्य + प्रे°) m. ein Abgesandter in einer Angelegenheit, Bote SĀH. D. 86.

कार्यवत् (von कार्य) adj. eine Beschäftigung —, ein Geschäft habend, eifrig womit beschäftigt M. 9, 74. MBh. 3, 12502. N. 7, 11. ततस्ते तापसाः सर्वे कार्यवतो ऽभवन्तदा MBh. in BENF. Chr. 10, 1. Davon nom. abstr. कार्यवत्ता f. ein bestimmtes Geschäft MBh. 1, 1789. R. 5, 8, 9. 46, 17.